

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-751 19 IR 96 STRAIPNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Įstatymo projektas parengtas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano nuostatas dėl mokesčių sistemos struktūros tobulinimo ekonomikos augimui palankia kryptimi ir mokesčių bazės optimizavimo.

Atsižvelgiant į šias Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano nuostatas ir atlikus lengvatinių PVM tarifų taikymo peržiūrą jiems keliamų tikslų pasiekiamumo kontekste, siūloma vietoj šiuo metu taikomų 5 ir 9 proc. dydžio lengvatinių PVM tarifų nustatyti 5 ir 15 proc. dydžio lengvatinius PVM tarifus, ir prekėms ir paslaugoms, kurioms šiuo metu taikomas lengvatinis 9 proc. PVM tarifas, atitinkamai sumažinti arba padidinti taikomą PVM tarifą iki 5 arba 15 procentų.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2017 m. sausio 1 d. nauja redakcija buvo išdėstytas Lietuvos Respublikos statybos įstatymas Nr. I-1240 (toliau – Statybos įstatymas) siūloma atlikti techninius Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 (toliau – PVM įstatymas) 96 straipsnio pakeitimus, patikslinant statybos darbų sąvokos apibrėžtį.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą rengė Mokesčių politikos departamento (direktorė Audronė Misiūnaitė tel. 239 0291) Mokesčių teisės skyriaus (vyresnioji patarėja, laikinai einanti skyriaus vedėjo pareigas Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151) vyriausioji specialistė Giedrė Morkūnienė, tel. 239 0229.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu pagal PVM įstatymo 19 straipsnio nuostatas:

1. Lengvatinis 5 proc. PVM tarifas taikomas:

- vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms, kai šių prekių įsigijimo išlaidos visiškai ar iš dalies kompensuojamos Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka, ir nekompensuojamiesiems receptiniams vaistams, kurių išorinės pakuotės apmokestinamoji vertė yra didesnė negu 300 eurų;

- neįgaliųjų techninės pagalbos priemonėms ir jų remontui.

2. Lengvatinis 9 proc. PVM tarifas taikomas:

- knygoms ir neperiodiniams informaciniais leidiniams (įskaitant vadovėlius, pratybų sąsiuvinius, enciklopedijas, žodynus, žinytus, informacines brošiūras, nuotraukų ir reprodukcijų albumus, vaikiškas knygeles su paveikslėliais, piešimo ir spalvinimo knygeles, spausdintas ar rankraštines natas, žemėlapius, schemas ir brėžinius, tačiau išskyrus kalendorius, užrašų knygeles ir kitus panašaus pobūdžio spaudinius) (toliau - knygos ir neperiodiniai informaciniai leidiniai);

- turizmo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka teikiamoms apgyvendinimo paslaugoms (toliau – apgyvendinimo paslaugos);

- laikraščiams, žurnalams ir kitiems periodiniams leidiniams, išskyrus erotinio ir (ar) smurtinio pobūdžio arba profesinės etikos nesilaikančius leidinius, kuriuos tokiais pripažino teisės aktų įgaliota institucija, bei spausdintą produkciją, kurioje mokama reklama sudaro daugiau kaip 4/5 viso leidinio ploto (toliau – laikraščiai ir žurnalai);

- keleivių vežimo Susisiekimo ministerijos ar jos įgaliotos institucijos arba savivaldybių nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms, taip pat šiame punkte nurodytų keleivių bagažo vežimo paslaugoms (toliau – keleivių vežimo paslaugos).

Nuo 2017 m. birželio 1 d. šilumos energijai, tiekiamai gyvenamosioms patalpoms šildyti (įskaitant šilumos energiją, perduodamą per karšto vandens tiekimo sistemą), į gyvenamąsias patalpas tiekiamam karštam vandeniui arba šaltam vandeniui karštam vandeniui paruošti ir šilumos energijai,

sunaudotai šiam vandeniui pašildyti (toliau – šilumos energija ir karštas vanduo) taikomas standartinis 21 proc. PVM tarifas.

Šiuo metu PVM įstatymo 96 straipsnyje nustatyta, kad pirkėjas PVM mokėtojas privalo apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM už įsigyjamus statybos darbus, kaip jie apibrėžti Statybos įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje.

4. Įstatymo projekte siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma nuo 2018 m. sausio 1 d. vietoj šiuo metu taikomų lengvatinių 5 ir 9 proc. dydžio PVM tarifų nustatyti 5 ir 15 proc. dydžio lengvatinius PVM tarifas.

Knygų ir neperiodinių informacinių leidinių, laikraščių ir žurnalų tiekimui taikomą PVM tarifo dydį siūloma sumažinti nuo 9 iki 5 procento. Tokiu būdu siekiama didinti leidinių prieinamumą, ypač regionų gyventojams, kur spauda yra vienas iš svarbiausių naujienų šaltinių, taip pat didinti knygų prieinamumą asmenims, skaitantiems popierines knygas.

Taikomo PVM tarifą dydį sumažinti nuo 9 iki 5 proc. taip pat siūloma ir keleivių vežimo paslaugoms - toks sprendimas turėtų prisidėti prie naudojimosi viešuoju transportu didinimo, kas tuo pačiu padėtų mažinti ir miestų užterštumą.

Šiuo metu taikomą 21 proc. PVM tarifą nekompensuojamiesiems receptiniams vaistams, kurių išorinės pakuotės vertė mažesnė negu 300 eurų siūloma sumažinti iki 5 proc., t. y. 5 proc. PVM lengvatinį tarifą taikyti visiems receptiniams nekompensuojamiesiems vaistams, taip padidinant šių vaistų prieinamumą, ypač socialiai jautriems gyventojų sluoksniams.

Šilumos energijai ir karštam vandeniui šiuo metu taikomą 21 proc. PVM tarifą siūloma sumažinti iki 15 proc., siekiant sumažinti mokestinę naštą gyventojams, atsižvelgiant į tai, kad dėl šiuo metu nebaigtos daugiabučių namų renovacijos dauguma šalies gyventojų, gaunantys mažas ir vidutines pajamas, didelę dalį savo pajamų vis dar turi skirti būtiniausioms komunalinėms paslaugoms apmokėti (Lietuvos Respublikoje yra apie 1,3 mln. butų, kurių dauguma prijungti prie centralizuotai tiekiamos šilumos tinklų).

Taip pat įvertinus kaimyninėse šalyse apgyvendinimo paslaugoms taikomas apmokestinimo PVM sąlygas bei siekiant prisidėti prie konkurencingų apgyvendinimo paslaugų kainų regione ir stabilių atvykstančiųjų į Lietuvos Respubliką srautų palaikymo, Įstatymo projektu siūloma apgyvendinimo paslaugoms nustatyti lengvatinį 15 proc. dydžio PVM tarifą.

Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujai Statybos įstatymo redakcijai, statybos darbų sąvoka ir jos apibrėžtis pateikiama kitame šio įstatymo straipsnyje nei anksčiau ir atsižvelgiant į galimus tokio pobūdžio keitimus ateityje, Įstatymo projekte siūloma PVM įstatymo 96 straipsnyje minimus statybos darbus susieti su Statybos įstatyme pateikta statybos darbų apibrėžtimi, nenurodant konkretaus Statybos įstatymo straipsnio.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir priemonės, kurių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo Nr. VIII-667 nuostatas apgyvendinimo paslaugų paros kaina, nurodyta užsakymo priėmimo metu, negali būti didinama turistų atsiskaitymo už apgyvendinimo paslaugas metu, siūloma nustatyti, kad apgyvendinimo paslaugų teikimas, jeigu išankstinis apgyvendinimo paslaugų užsakymas (rezervavimas) dėl jų teikimo 2018 metais buvo registruotas iki 2017 m. gruodžio 31 d., būtų apmokestintas taikant 9 procentų PVM tarifą.

6. Įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai Nenumatoma.

7. Įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Verslo aplinką teigiamai paveiks PVM tarifo dydžio sumažinimas knygoms ir neperiodiniams informaciniams leidiniams, laikraščiams ir žurnalams bei keleivių vežimo paslaugoms dėl numatomo šių prekių ir paslaugų prieinamumo ir perkamumo padidėjimo.

Apgyvendinimo paslaugoms toliau taikant lengvatinį PVM tarifą, bus prisidedama prie konkurencingų tokių paslaugų kainų regione ir stabilių atvykstančiųjų į Lietuvos Respubliką srautų palaikymo.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti nereikės priimti naujų teisės aktų, taip pat nereikės pakeisti ar pripažinti netekusiais galios šiuo metu galiojančių teisės aktų.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra naujai apibrėžiamų sąvokų.

10. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Europos Sąjungos dokumentams ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai.

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatas valstybės narės gali taikyti vieną arba du lengvatinius PVM tarifus pasirinktinai šioje direktyvoje nurodytoms prekių ir paslaugų kategorijoms, tačiau ne mažesnius nei 5 procentai.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projektui įgyvendinti priimti teisės aktų nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Pritarus Įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas 2018 metais negautų apie 41 mln. eurų pajamų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

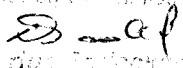
Atliekant lengvatinių PVM tarifų peržiūrą, 2017 m. birželio mėn. buvo atlikta viešojo konsultacija su visuomene. Konsultacijos metu gautos visuomenės pastabos bei pasiūlymai buvo apsvarstyti ir įvertinti.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai (pagal Europos žodyną *Eurovoc*) yra šie: pridėtinės vertės mokestis, PVM tarifas.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Finansų viceministras

 D. Mačiulis
 2017-03-30